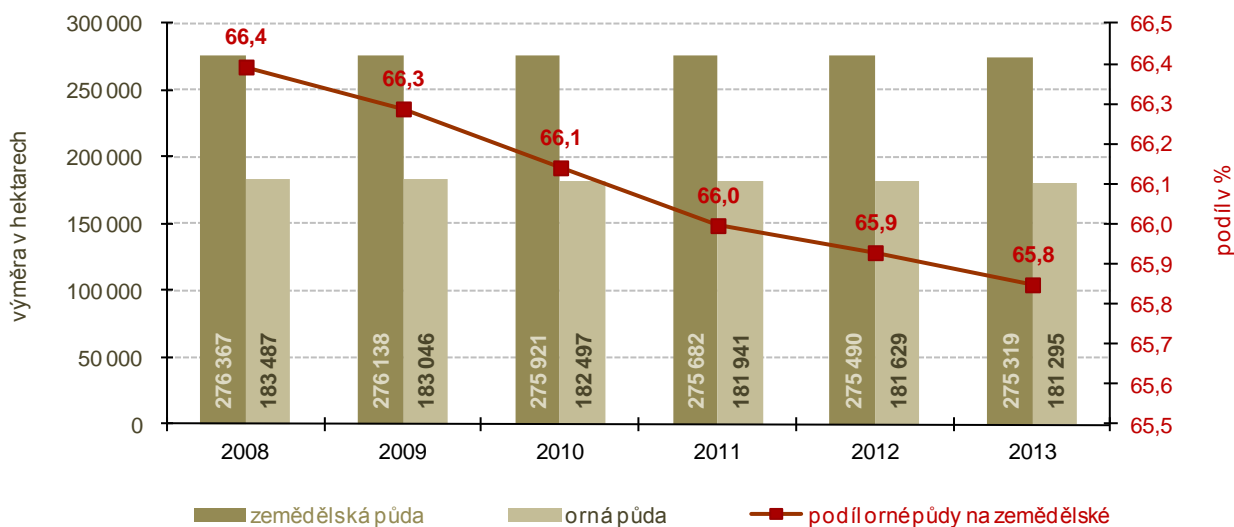

4. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Orné půdy ubývá, zvyšují se plochy lesů a trvalých travních porostů.

Výměra orné půdy v Ústeckém kraji má dlouhodobě sestupnou tendenci, a to zejména ve prospěch trvalých travních porostů. Tento trend pokračoval i v letech 2008 – 2013. Nejvýraznější nárůst trvalých travních porostů se projevil v okresech Děčín, Litoměřice a Teplice. Pokles orné půdy částečně ovlivnilo rozšíření vodních ploch v okrese Teplice téměř o 9 % a v okrese Louny o více než 3 %. V okresech Chomutov (o 11 %) a Litoměřice (o 3 %) se v tomto období zvýšil podíl zastavěných ploch. Ve struktuře půdního fondu se příznivě projevuje zalesňování ve všech okresech kraje, nejvýznamněji pak v okresech Most a Teplice (navýšení o více než 3 %).

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Ústeckém kraji

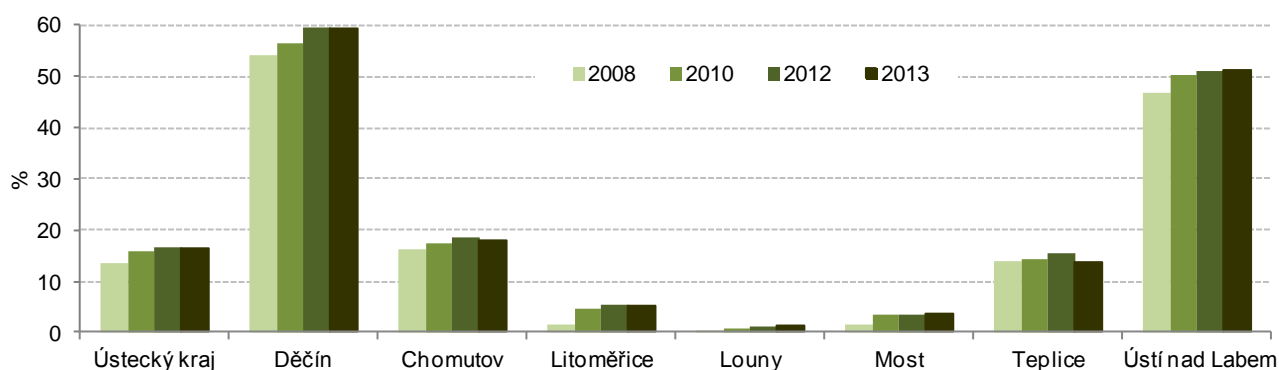
Počet ekologických zemědělců rosl, mírný pokles nastal v roce 2013...

Téměř po celé porovnávané období pokračoval růst počtu ekologických zemědělců, k mírnému snížení došlo v loňském roce. Nejvyšší počet ekofarem nalezneme v oblasti Krušných a Doupovských hor a Šluknovském výběžku, což souvisí s intenzivnějším využíváním zemědělsky méně vhodných ploch (např. podhorských oblastí) pro jinou než klasickou produkci, která by v daných lokalitách byla ekonomicky neudržitelnou. O tom svědčí i velmi malý počet ekologických zemědělců, kteří hospodaří souběžně konvenčním způsobem. Druhý nejvyšší počet ekologických farem (36) je na Litoměřicku, avšak vzhledem k rozsahu tradičního konvenčního způsobu hospodaření, dosahuje zde podíl ekologicky obhospodařované půdy pouze 5,4 %.

... stejně jako podíl ekologicky obhospodařované půdy.

Podíl ekologicky obhospodařované půdy (tj. půdy v ekologickém zemědělství a v přechodném období) je v Ústeckém kraji **pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání**, a to i přesto, že se podíl za poslední rok mírně snížil (o 0,2 p.b.) a dosáhl 16,5 % celkové výměry zemědělské půdy. Nejvyšší podíl ekologicky obhospodařované půdy vykazují v okresech Děčín a Ústí nad Labem (59,2, resp. 51,4 %). Naproti tomu v okrese Louny s rozsáhlou tradiční zemědělskou produkcí je podíl nejnižší (1,2 %), avšak i tady došlo k mírnému meziročnímu navýšení. Vývoj v příštích letech bude do značné míry záviset od možnosti zemědělců žádat o dotace na ekologické zemědělství.

Graf 4.2 Podíl ekologicky obhospodařované zemědělské půdy na celkové výměře zemědělské půdy v Ústeckém kraji a jeho okresech

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

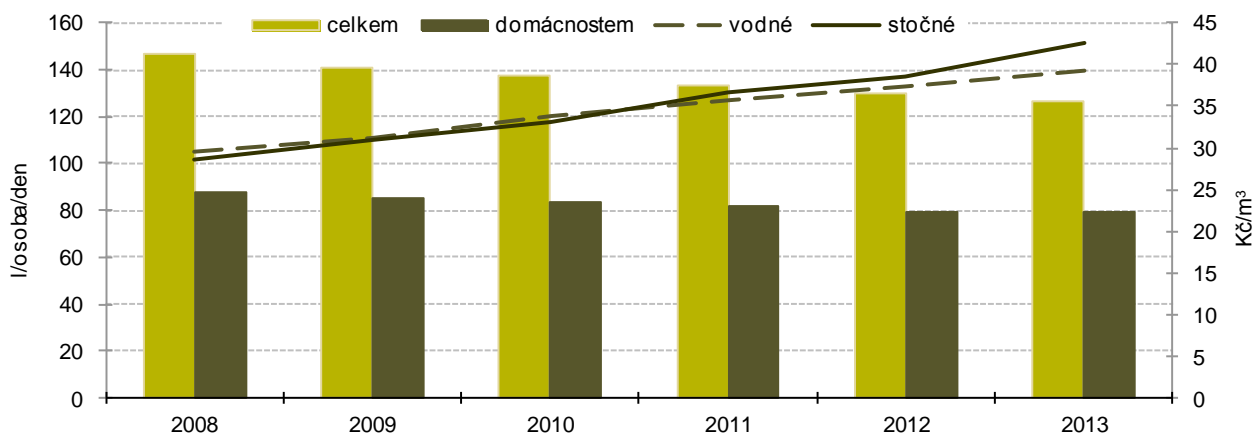
Specifické množství vody fakturované domácnostem klesá.

V souvislosti se zvyšováním vodného a stočného klesá dlouhodobě (stejně jako v celé republice) **specifické množství vody fakturované domácnostem**. Jen za poslední rok se v Ústeckém kraji snížilo toto množství o 0,3 litru, tj. o 0,3 %, **na osobu a den** dosáhlo **79,0 litru**. Od roku 2008 toto množství pokleslo o 8,5 litru. V porovnání s ostatními kraji je hodnota 79 litrů na osobu a den pátá nejnižší.

Podíl obyvatel napojených na kanalizaci s ČOV překročil 80% hranici....

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji meziročně vzrostl o 1,4 p.b. na 82 %. Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci s čistírnou odpadních vod dosáhl 80,6 %. Celkový počet obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci v kraji byl 677 016, z toho bylo 98,4 % (666 029 obyvatel) napojeno na čistírnu odpadních vod, což představovalo meziroční nárůst 9,3 tis. obyvatel, tj. 1,4 %. Podíl obyvatel **v domech napojených na čistírnu odpadních vod** z celkového počtu obyvatel napojených na kanalizaci byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší, stoprocentní pokrytí mělo Hl. město Praha, následovaly kraje Středočeský a Karlovarský. Celorepublikový průměr (95,0 %) byl v kraji překročen o 3,4 p.b **Podíl čištěných odpadních vod** na objemu vypouštěných odpadních vod do kanalizace (bez zpoplatněných vod srážkových) dosáhl 97,5 % a byl stejný jako v roce 2012. Podíl čištěných odpadních vod v kraji byl o 0,1 p.b. vyšší než v celé ČR (97,4 %).

Graf 4.3 Specifické množství vody fakturované celkem a domácnostem (l/osobu/den), vodné a stočné¹⁾ (Kč/m³) v Ústeckém kraji

¹⁾ vodné a stočné je uváděno v cenách bez DPH

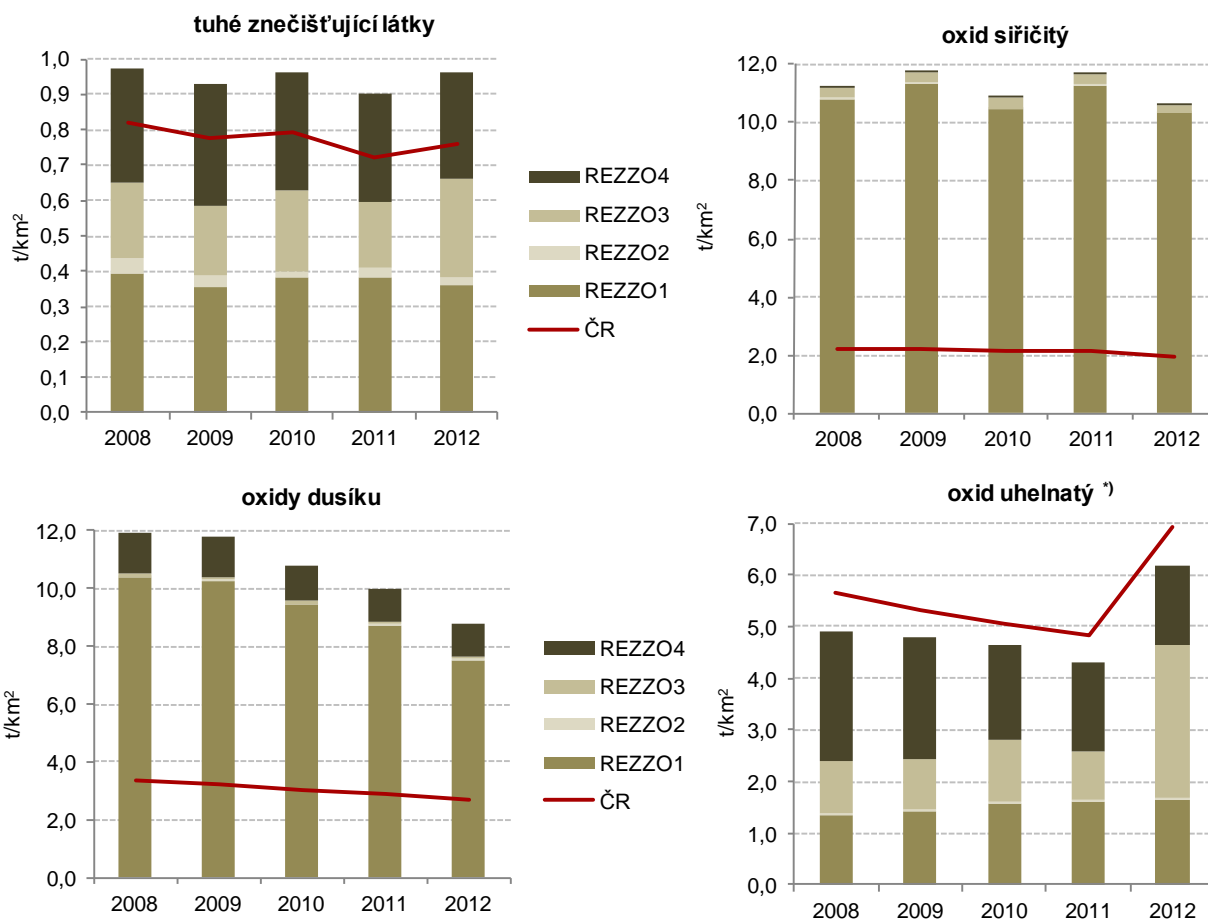
Emise hlavních znečišťujících látek pozvolna klesají.

Emise znečišťujících látek se v Ústeckém kraji v porovnání s výchozím rokem 2008 snížily u oxidu siřičitého a oxidů dusíku, zejména díky poklesu emisí z velkých stacionárních zdrojů (tj. REZZO 1). K nárůstu došlo u tuhých látek a u oxidu uhelnatého, u něhož však byla pro výpočet v roce 2012 použita aktualizovaná metodika s novou sadou emisních faktorů a došlo ke zpřesnění odhadu spotřeby paliv. Největší pokles oproti roku 2008 nastal u **oxidu dusíku** (REZZO 1-4), a to o 26,5 %. Více než 5-ti procentní snížení jsme zaznamenali i u **oxidu siřičitého** (REZZO 1–4) Velké stacionární zdroje znečištění se na emisích oxidu siřičitého a oxidu dusíku podílejí v kraji zhruba 97 %, resp. 86 %. V porovnání s ostatními kraji dosahuje Ústecký kraj u oxidu siřičitého dlouhodobě nejvyšší hodnoty a průměr ČR převyšuje zhruba 5krát. V meziročním srovnání let 2012 a 2011 došlo, kromě oxidu uhelnatého, k navýšení u REZZO 1-4 pouze u tuhých emisí, a to o 6,7 %.

Vliv emisí z dopravy v kraji.

Měrné emise **tuhých znečišťujících látek** celkově meziročně vzrostly v kraji téměř o 7 % oproti předchozímu roku, přičemž podíl mobilních zdrojů (REZZO 4) těchto znečišťujících látek na celkovém množství emisí meziročně poklesl (o 3,2 p.b.) a dosahoval 31,2 %. Měrné emise **oxidů dusíku** (REZZO 1-4) v kraji meziročně klesly téměř o 13 %. Podíl velkých stacionárních zdrojů (REZZO 1) na emisích oxidu dusíku poklesl v posledním sledovaném roce o 1,3 p.b., zatímco vliv dopravy se zvýšil na 12,6 %, tj. o 1 p.b. U všech druhů znečišťovatelů (REZZO 1-4) překračuje Ústecký kraj u oxidu dusíku dlouhodobě více než 3krát celorepublikový průměr, mezi kraji zaujímá druhou nejhorší pozici (po Hl m. Praze).

Graf 4.4 Měrné emise REZZO 1-4 podle zdroje znečištění v Ústeckém kraji

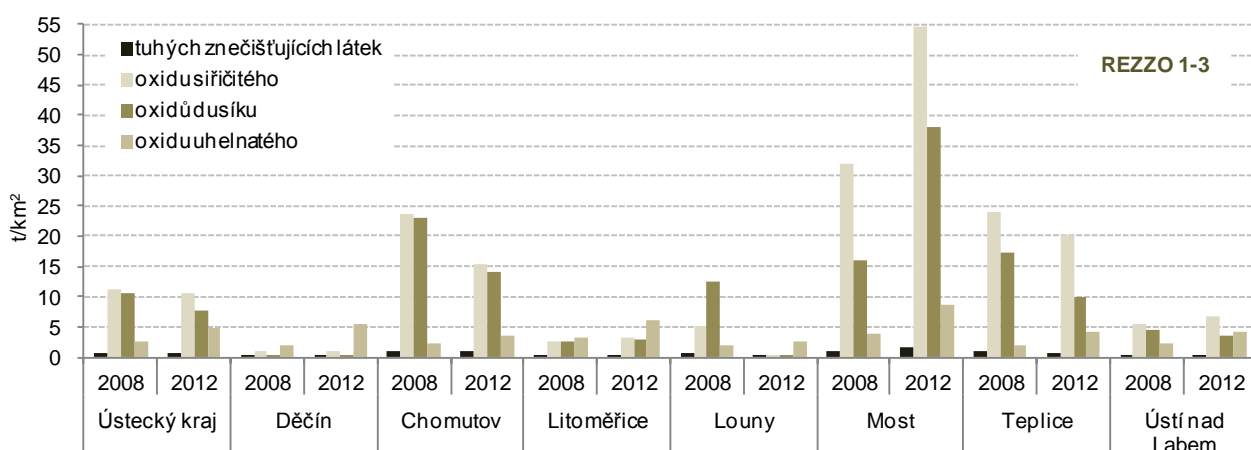

¹⁾ v roce 2012 výpočet emisí u REZZO 3 ovlivněn novou metodikou s novou sadou emisních faktorů

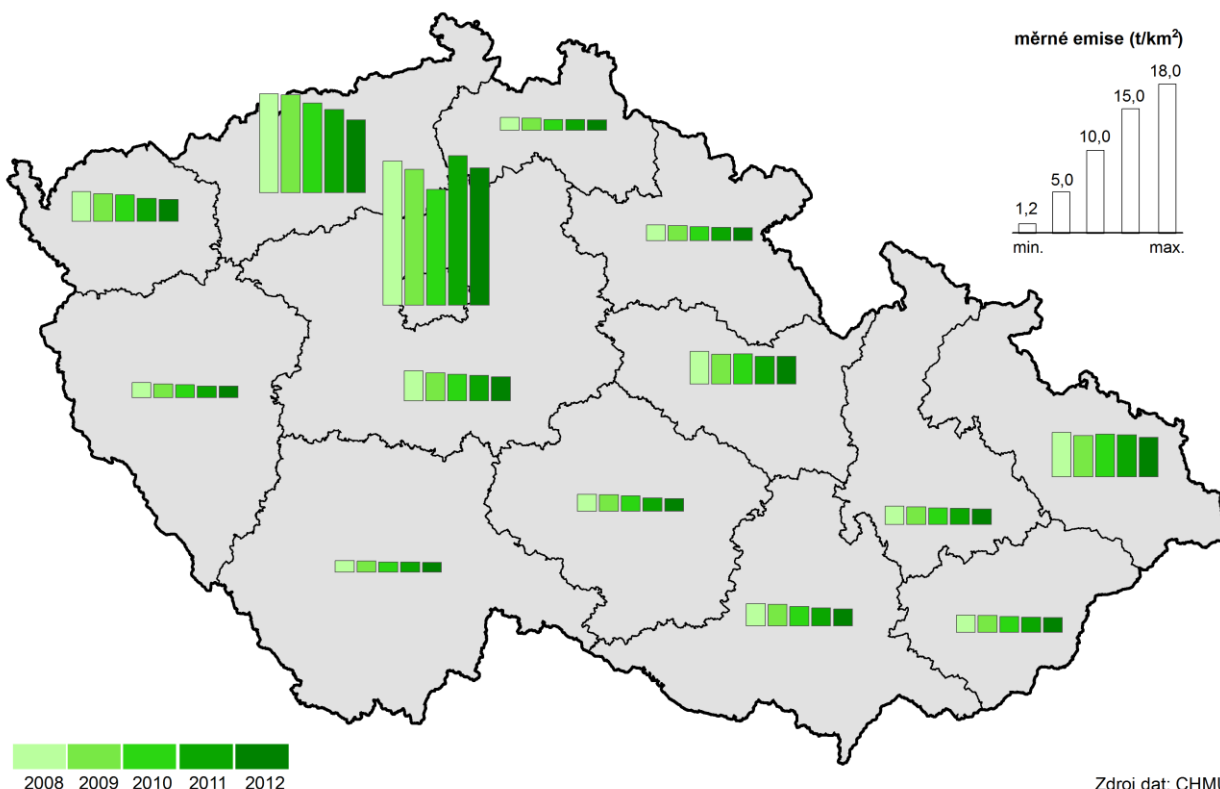
Zhoršená kvalita ovzduší přetrvává.

Z územního hlediska lze konstatovat, že emisemi jsou **nejhůře postižena území** nejbližší zdrojům znečištění; v kraji se to nejvíce dotýká **okresů Chomutov, Most a Teplice**, kde se nacházejí největší zpracovatelé dobytých nerostných surovin - elektrárny, hutní a chemický průmysl, tzn. velké stacionární zdroje. Naopak k okresům s velmi malou produkcí znečištění patří okres Děčín, který jediný obstojí z hlediska všech produkovaných emisí na km² v porovnání s průměrem ČR, s výjimkou oxidu uhelnatého. Druhým nejméně znečišťujícím je okres Litoměřice, který však i přes poměrně nízké hodnoty překračuje, s výjimkou tuhých znečišťujících látek, celorepublikový průměr. Zhoršená kvalita ovzduší vlivem dopravy sužuje všechna větší města (zejména ta, kde se ve špičkách tvoří kolony aut z důvodu špatné průjezdnosti) a okolí hlavních dopravních tepen v kraji.

Graf 4.5 Měrné emise znečišťujících látek v okresech Ústeckého kraje (v t/km²)

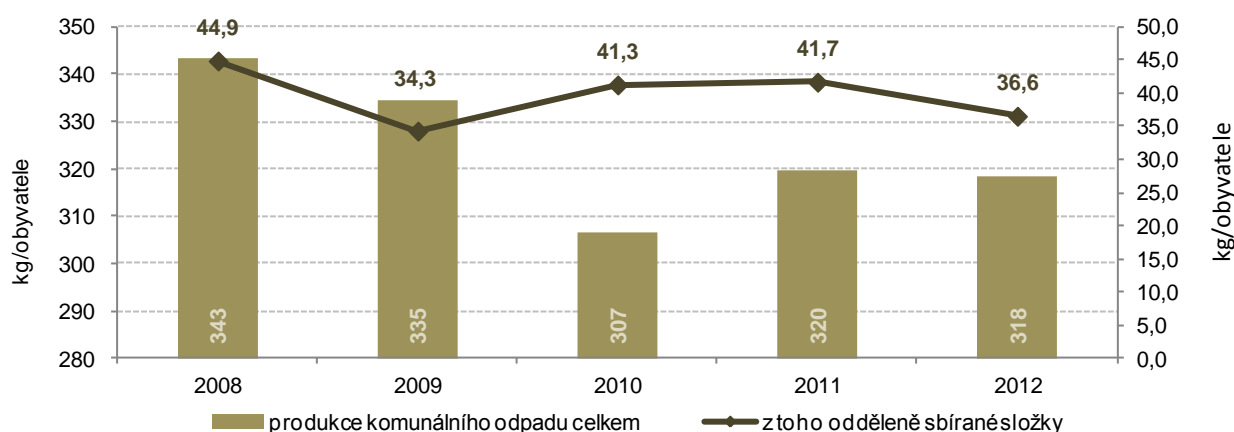
Emise oxidů dusíku (REZZO 1-4) v krajích v letech 2008 až 2012

Pouze v letech 2010 a 2011 byl komunální odpad na obyvatele pod republikovou úrovní.

Produkce komunálního odpadu v kraji klesla v roce 2012 oproti předchozímu roku o 0,5 %, v přepočtu **na 1 obyvatele** dosáhla v kraji **318 kg za rok**, což znamená meziroční snížení rovněž o 0,3 %. Proti roku 2008 se produkce komunálního odpadu na obyvatele snížila o 7,2 %. Množství komunálního odpadu na obyvatele, které dlouhodobě převyšovalo celorepublikový průměr, se v roce 2010 a 2011 dostalo pod republikovou úroveň, a to o 10 a 0,4 kg na obyvatele. V roce 2012 byla produkce na obyvatele třetí nejvyšší mezi kraji a opět překročila republikový průměr.

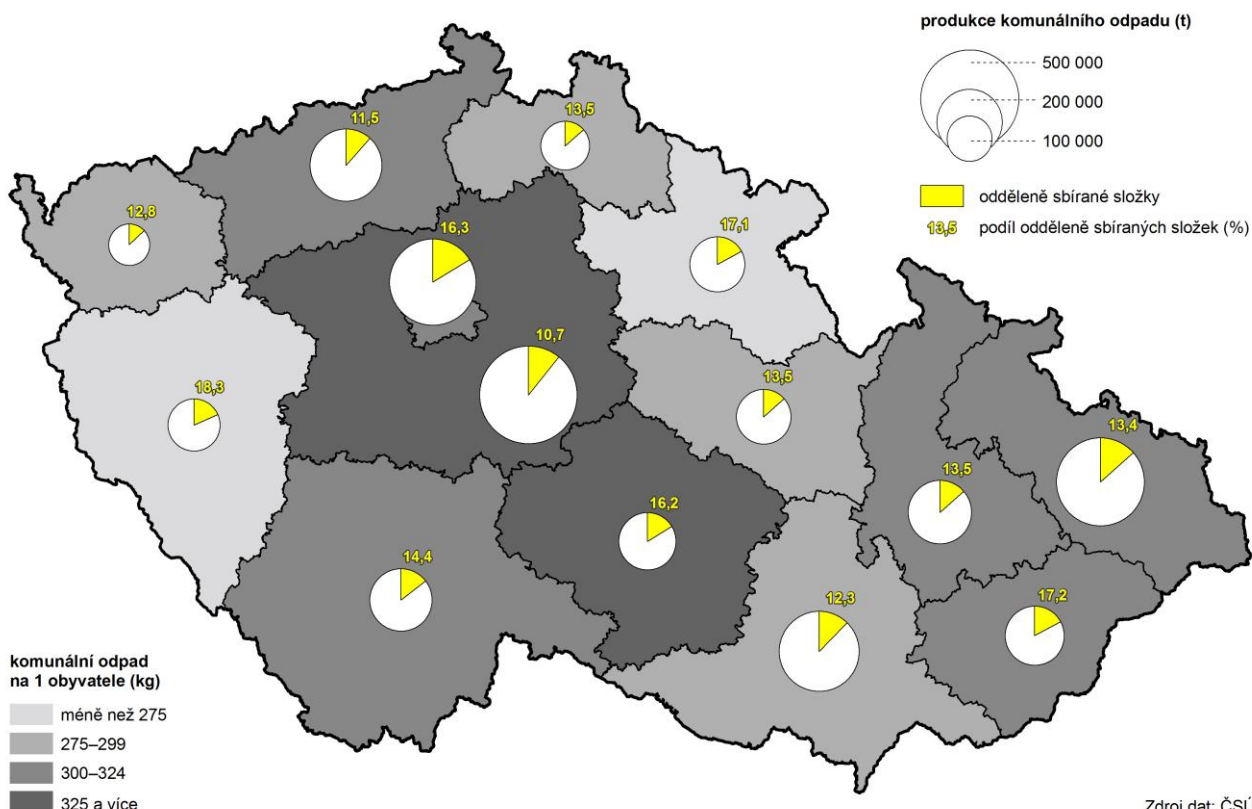
Graf 4.6 Produkce komunálního odpadu v Ústeckém kraji (v kg/obyvatele)

Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu druhý nejnižší mezi kraji.

V roce 2012 dosáhl podíl odděleně sbíraných složek odpadu v kraji 11,5 %, proti nejvyššímu podílu v roce 2010 se snížil o 2 p.b. V mezikrajském srovnání obsadil Ústecký kraj druhou nejhorší příčku.

Komunální odpad v krajích v roce 2012

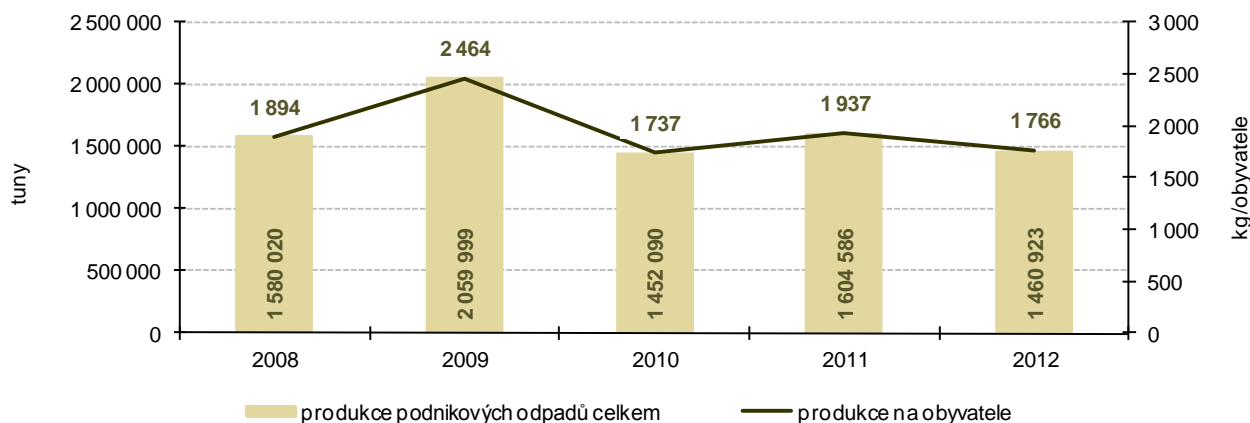

Zdroj dat: ČSÚ

**Produkce podnikového odpadu
druhá nejnižší za 5 let.**

Celková produkce podnikového odpadu v kraji dosáhla v roce 2012 druhé nejnižší úrovně (po roce 2010) za posledních pět let a v porovnání s rokem 2009, kdy byl naopak vyprodukován maximální objem podnikového odpadu, poklesla o 29,1%. V přepočtu na regionální HDP byl objem vyprodukovaného podnikového odpadu nižší jak meziročně, tak proti výchozímu roku 2008.

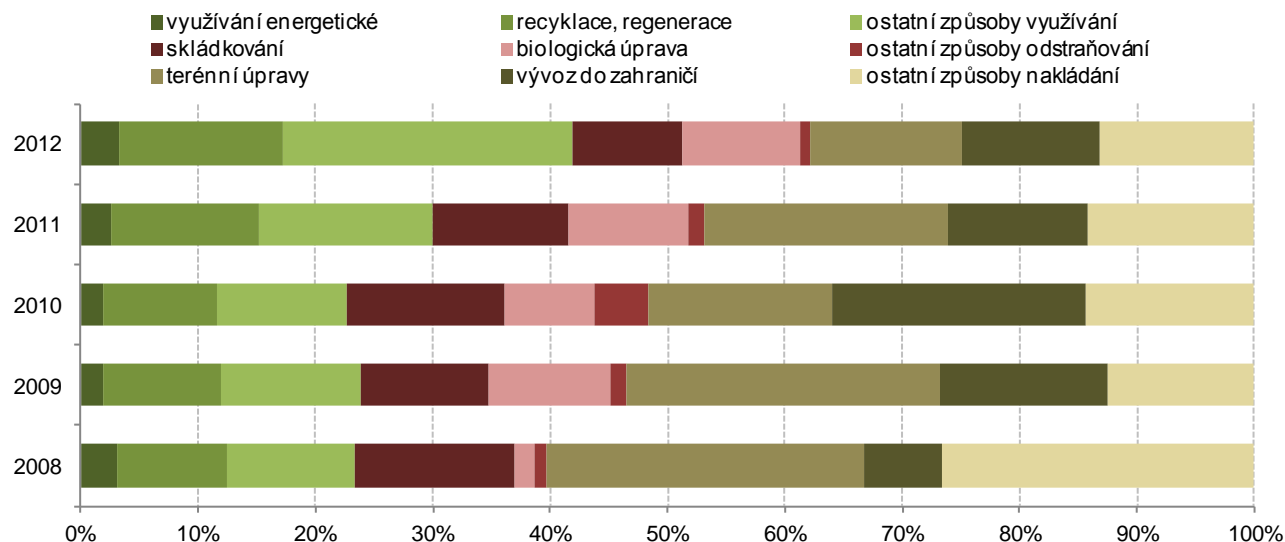
Graf 4.7 Produkce podnikových odpadů podle místa podniku v Ústeckém kraji

**Nakládání s nebezpečným odpadem
tvoří více než jednu desetinu
celkového objemu.**

Celkové množství odpadu, se kterým bylo v kraji nakládáno v roce 2012, bylo o pětinu vyšší než v roce 2008, ale téměř o 1,4 % nižší než v roce 2011. Objem nebezpečného odpadu i jeho podíl na celkovém nakládání meziročně kolísá; v posledních dvou letech představoval v kraji více než 11 % objemu nakládání.

Graf 4.8 Nakládání s odpady v Ústeckém kraji podle vybraných způsobů nakládání

**Množství využitého odpadu nejvyšší
v roce 2012....**

Množství **využitého odpadu** v Ústeckém kraji dosáhlo nejvyššího objemu v roce 2012 a nejvyšší byl i podíl na celkovém nakládání s odpady (41,9 %). V tomto roce byl zároveň využit nejvyšší objem odpadu **na recyklaci a regeneraci** za uplynulých 5 let, jeho podíl na celkovém objemu odpadu, se kterým bylo v tomto roce nakládáno, tvořil téměř 14 % a na objemu využitého odpadu se podílel jednou třetinou. Podíl recyklovaného odpadu (vč. regenerace) byl v roce 2012 osmý nejvyšší v mezikrajovém srovnání. Další možnost využití odpadu je jeho **energetické**

využívání (využití jako paliva nebo jiným způsobem k výrobě energie) je svým podílem v kraji zanedbatelné a v letech 2008 až 2012 se pohybovalo v rozmezí 2 až 3 % z objemu nakládaného odpadu a mezi 8 až 13 % využitého odpadu.

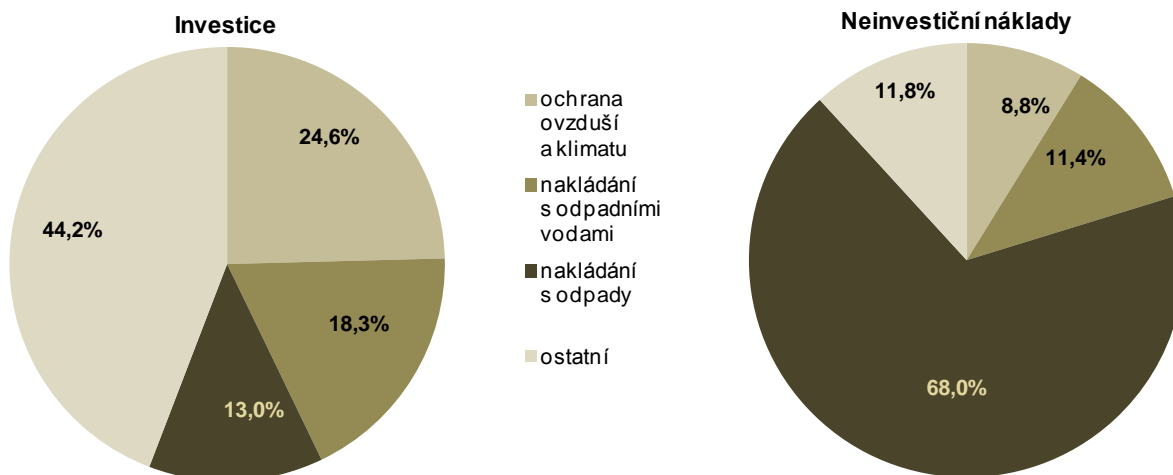
... množství odstraněného odpadu v loňském roce druhé nejnižší po roce 2008...

Objem **odstraněného odpadu** dosáhl ve sledovaném období nejvyššího objemu v roce 2010, naproti tomu nejnižšího v roce 2008. Z celkového množství odstraněného odpadu představovalo v roce 2008 rozhodující podíl **skládkování** (dosáhlo 84 %), v dalších letech se podíl snižoval a v roce 2012 činil 46,3 %. **Biologická úprava** odpadů měla opačný vývoj, v roce 2008 její podíl představoval pouze 9,6 %, v následujících letech se její podíl zvyšoval a v roce 2012 dosáhl zhruba polovinu objemu odstraněného odpadu. Další možností je **fyzikálně-chemická úprava**, nejvyšší podíl byl dosažen v roce 2010 (téměř 15 %), nejnižší podíl (2,4 %) v předloňském roce.

...mezi ostatními způsoby nakládání převažují v posledních dvou letech terénní úpravy.

Více než padesátiprocentní podíl při nakládání s odpady zaujímají **ostatní způsoby**, mezi něž patří **využití odpadů na terénní úpravy**, které se na celkovém objemu nakládání s odpady podílely v roce 2012 v kraji 13 % a meziročně poklesly zhruba o 38 %. Ve struktuře ostatních způsobů nakládání činily v roce 2010 terénní úpravy 34,3 % a meziročně se snížily zhruba o desetinu. Další možností ostatních způsobů nakládání je **vývoz odpadu do zahraničí**, nejvyšší podíl byl dosažen v roce 2010 (42 % z objemu ostatních způsobů nakládání), v roce 2012 představoval 31 %. Na celkovém objemu nakládání s odpady se v roce 2010 podílel téměř 22 %, v dalších dvou letech zhruba 12 %.

Graf 4.9 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora podle účelu v Ústeckém kraji (v %; průměr let 2008 - 2012)

Meziroční snížení výdajů na ochranu životního prostředí.

Výdaje na ochranu životního prostředí v Ústeckém kraji rostly do roku 2011, kdy pořizované investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele dosáhly částky 3 009 Kč, v následujícím roce se výdaje snížily na 2 664 Kč. Meziroční pokles představoval 345 Kč (11,5 %) na obyvatele.

V členění podle účelu jsou za kraje k dispozici pouze data podle sídla investora. Výše uvedený graf znázorňuje pětiletý průměr podle struktury vynaložených finančních prostředků na investice a neinvestiční náklady. **Největší podíl investic** je kromě blíže

nespecifikovaných investic, určen na ochranu ovzduší a klimatu. Rozhodující objem neinvestičních nákladů je vynaložen téměř stejným dílem na ochranu ovzduší a klimatu a nakládání s odpady.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2008 až 2012

